

Arartekoaren 2021R-2222-20 Ebazpena, 2021eko ekainaren 14koa. Horren bidez, Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailari gomendatzen dio etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa azkendu dela eta behar ez bezala jasotako zenbatekoak itzuli behar direla deklaritzen duen ebazpen bat berrikus dezala.

Aurrekariak

1. Arartekoak izapidetzeko onartu zuen herritar baten kexa bat. Kexa horren bidez, adierazi zuen ez zegoela ados etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboa aitortzearekin batera prestazio osagarria azkendu izanarekin, ez eta behar ez bezala jasotako prestazio ekonomikoen kontzeptupean 250 € itzultzeko eskatzeko Etxebizitzako Bizkaiko lurralde-ordezkariek hartutako erabakiarekin ere.

Zehazki, kexagileak kexa-idazkian adierazi zuen "Etxebide" Etxebizitza Babestuen Eskatzaileen Erregistroan izena emanda dagoela 2014az geroztik. Halaber, jakinarazi zuen berak eta bere bikotekideak etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboa aitortuta zutela 2019ko maiatzaren 14tik. Horrela, botere publikoek ezin izan ziotenez etxebizitza bat eskuratu, etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa aitortu zioten, subsidiarioki.

2. Hala ere, 2020ko irailaren 25ean, Etxebizitzako Bizkaiko lurralde-ordezkariek, kexagilearen etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa azkentzea erabaki zuen. Aipaturiko erabakian adierazitako arrazoia aurrekarien atalean jaso zen, honela:

- "El mantenimiento de la prestación económica de vivienda exige el cumplimiento de la obligación de presentar los justificantes de abono de las rentas de los seis meses inmediatamente anteriores y el volante de padrón de la unidad de convivencia o certificado municipal de convivencia en el que consten todas las personas residentes en la vivienda entre los días 1 y 15 de cada mes de junio y diciembre de cada año."

Azaldutakoa gorabehera, kexaren sustatzaileak adierazi zuen, irakurketa xehea eginda, ebazpenak ez zuela azaltzen urratutako ordenamendu juridikoaren artikulua zehatza, zehapen hori dakarrena. Gainera, adierazi zuen ez zegoela ados ebazpen berak azkentzea eta behar ez bezala jasotako prestazioei buruzko prozedura bat hastea ebatzi izanarekin; eta hamabost eguneko epea eman zela alegazioak aurkezteko, baina ez zuela zehazten emandako epea azkentzeko erabakiari, behar ez bezala jasotako zenbatekoari buruzko prozedura hasteari edo bi erabakiei zegokien.

3. Horrenbestez, ebazpen horrekin ados ez zegoenez, kexaren sustatzaileak errekurtsua jarri zuen 2020ko urriaren 8an.

Kexagileak aurkeztutako idazkian, azaldu zuen zailtasunak izan zituela 2020ko martxoan, apirilean eta maiatzean bere ohiko banketxean aurrez aurre diru-sarrerak egiteko. Izan ere, jakinarazi zuen pandemiaren ondorioz galarazi egin ziotela diru-sarrerak modu presentzialean egitea, behar bezala justifikatutako salbuespen-egoeratan izan ezik.

Hori dela eta, bere ohiko banketxetik ezarritako mugak kontuan hartuta, errenta ordainagiri pribatuen bidez ordaindu izana justifikatu zuen; eta ordainagiri horietan berariaz agertzen zen errentatzaileak errenta jaso izanaren eta sinatu izanaren adierazpena.

Horregatik guztiagatik, bere alegazio-idazkia onartzeko eskatu zuen, bai eta etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa azkentzeko ebazpena eta behar ez bezala jasotako prestazioen prozedura hasteko erabakia ondorioz gabe uzteko ere.

4. Horri erantzunez, 2020ko urriaren 20an, Etxebizitzako Bizkaiko lurralde-ordezkariek eskubidea aitortzeko prestazio osagarria itzultzeko espedientea ebatzi zuen, eta kexagileak eta bere bikotekideak 2020ko abuztuari dagokion 250 €-ko zenbatekoa itzultzeko betebeharra zutela adierazi zuen.

Az kentzeko ebazpenean erabilitako arrazoitzearekin jarraituz, Etxebizitzako Bizkaiko lurralde-ordezkariek 250 € eskatzeko erabakia honako honetan oinarritu zuen:

- *"La documentación presentada por (XXX) Y (ZZZ) no puede ser considerada válida, ya que varios de los recibos justificantes del pago de la renta presentados son manuales y no bancarios."*

5. Azaldutako egitateak ikusita, Arartekoak lankidetzak eskara igorri zion Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailari.

Arartekoak, bere idazkian, alde aurretiko gogoeta batzuk helarazi zizkion; horiek geroago azalduko ditugu, errepikakorrak ez izateko.

6. Lankidetzak eskarari erantzunez, Etxebizitzako Bizkaiko Lurralde Ordezkaritzako administrazio eta zerbitzuen arduradunak egindako txosten bat sartu zen erakunde honen erregistroan. Txosten horretan, azaldutako gertakariak berretsi zituen eta Etxebizitzako Bizkaiko Lurralde Ordezkaritzaren erabakia berretsi zuen, bai kexagilearen eta haren bikotekidearen etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa azkentzeari dagokionez, bai behar ez bezala jasotako prestazioengatik 2020ko abuztuari dagokion 250 € itzultzeko deklarazioari dagokionez.

Zehazki, igorritako erantzunean, Etxebizitzako Bizkaiko Lurralde Ordezkaritzak honako hau berretsi zuen:

- *"...el motivo de la extinción de la prestación económica es que la documentación presentada por (XXX) y (ZZZ) no puede ser considerada válida, ya que varios de los justificantes del pago de la renta correspondientes a los seis meses inmediatamente anteriores presentados son manuales o privados y no bancarios.*

Como consecuencia de ello, es procedente el reintegro de 250 € en concepto de prestaciones indebidamente percibidas, correspondientes a lo percibido el mes de agosto de 2020."

Hala ere, ez zen inolako informaziorik bidali urratutako araudi zehatzari buruz, etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboaren prestazio osagarria azkentzea eta aurretik ordaindutako zenbatekoak itzultzeko eskatzea bezain astuna den erabaki bat ekarriko lukeenik.

7. Hortaz, egitate eta zuzenbide-oinarri nahikoak daudela uste denez, honako gogoeta hauek egin dira:

Gogoetak

1. Duela hamarkada batzuetatik, bai 1948ko abenduaren 10eko Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsalak (25.1. artikulua), bai 1966ko abenduaren 16ko Eskubide Ekonomikoen, Sozialen eta Kulturalen Nazioarteko Itunak (11.1. artikulua), baita Europar Batasuneko Oinarritzko Eskubideen Gutunak berak (34.3. artikulua) ere, azpimarratu izan dute etxebizitzak alderdi soziala duela, pertsonen eta beren familien bizi-baldintzak hobetzen dituelako.
2. Testuinguru horretan, Etxebizitzari buruzko ekainaren 18ko 3/2015 Legearen (aurrerantzean, EL) 7. artikulua etxebizitza duin eta egokia izateko eskubidea eta etxebizitza edo bizitoki bat legez okupatzeko eskubidea aitortzen die administrazio-auzotasuna Euskal Autonomia Erkidegoko (aurrerantzean, EAE) edozein udalerritan duten pertsona guztiei.

Eskubide hori betetzeko moduei dagokienez, ELaren 9. artikulua lehentasunez aurreikusten du etxebizitza edo zuzkidura-bizitoki bat alokairu-erregimenean jartzea.

Etxebizitzarik edo bizitokirik ez dagoenean soilik, eta modu subsidiarioan, prestazio ekonomikoen sistema bat ezarri gaizatu ahal izango da etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboa betetzea.

3. Gaur egun, etxebizitzarako prestazio ekonomikoa deritzona aitortzeko betekizunak labor-labor jasota daude ELaren laugarren xedapen iragankorrean.

Laburbilduz, bi dira etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa aitortzeko eskatzen diren funtsezko betekizunak. Alde batetik, alokairu-erregimeneko etxebizitza babestuaren eskatzaile gisa gutxienez lau urteko antzinatasuna behar

bezala egiaztatzea. Bestetik, bizikidetza-unitatearen berezko osaeraren arabera zenbateko jakin bat gainditzen ez duten diru-sarrera haztatuak justifikatzea.

Nolanahi ere, legegile autonomikoaren borondatea izan zen aipaturiko eskubide hori eta prestazio subsidiarioa erregelamendu bidez garatzea, eskubidea aitortzeko sistema beharrezko segurtasun juridikoaz hornitzeko.

Gai zehatz horri dagokionez, Arartekoak gogorarazi nahi du Eusko Legebiltzarrak, Etxebide-Etxebizitzaren Euskal Zerbitzuaren erregistroan onartzeko irizpideak aldatzeko neurriei buruzko 12/2017 Legez besteko Proposamenean¹, Eusko Jaurlaritzari hau eskatu ziola:

- *"...bederatzi hileko epean garatu dezala Etxebizitzaren 3/2015 Legeak jasotzen duen etxebizitza- eskubide subjektiborako irispidea arautzeko dekretua. Hori egin dezala kolektiboei, gizarte-eragileei eta herritarrei oro har irekita egongo den herritarren parte-hartzerako prozesu baten markoan, eta ahal beste sentsibilitate eta kasuistika jasotze aldera".*

Era berean, etxebizitza duin eta egokia legez okupatzeko eskubide subjektiboaren eta prestazio osagarriaren araubide juridikoa definitzeko beharra nabarmendu du Arartekoak Eusko Legebiltzarrari zuzendutako urteko txostenetan².

Aurretik azaldutako guztia gorabehera, Arartekoak kezka egiaztatu du eskubidearen arauzko garapena eta dagokion prestazio osagarria ere ez daudela jasota Gobernu Kontseiluak 2021eko apirilaren 13an onartutako Urteko Araugintza Planean³.

4. Bien bitartean, Euskal Autonomia Erkidegoko aurrekontu orokorrak onartzen dituzten legeek, xedapen gehigarrietan, prestazio osagarriaren aitopenerari eta eskubide horren onarpenari lotutako erregulazio iragankorren aipamena egin dute. Zehazki, urtero honako aurreikuspen hau errepikatzen da:

- *"Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legean etxebizitzarako gastuetarako prestazio osagarriko aurreikusitako araubidea indarrean egongo da Etxebizitzari buruzko ekainaren 18ko 3/2015 Legearen 9. artikuluan aurreikusitako erregelamenduzko xedapenak, modu subsidiarioan prestazio ekonomikoen sistema bat ezartzeari buruzkoak, indarrean sartu arte. Araubide eta prozedura hori ezarriko zaie, aldi*

¹ **Eusko Legebiltzarra.** 12/2017 Legez besteko Proposamena, Etxebide-Etxebizitzaren Euskal Zerbitzuaren erregistroan onartzeko irizpideak aldatzeko neurriei buruzkoa. Jatorrizko ekimena: 11\11\02\01\00049.

² **Ikusi:** Eusko Legebiltzarrarentzako txostena, 2016. urtekoa (196. or.); Eusko Legebiltzarrarentzako txostena, 2017. urtekoa (192. or.); Eusko Legebiltzarrarentzako txostena, 2018. urtekoa (191. or.); Eusko Legebiltzarrarentzako txostena, 2019. urtekoa (195. or.); eta Eusko Legebiltzarrarentzako txostena, 2020. urtekoa (276. or.).

³ **Gobernu Kontseilua.** [2021eko apirilaren 13an hartutako erabakia](https://bideoak2.euskadi.eus/2021/04/13/news_68157/Anexo.pdf). Hemen eskuragarri: https://bideoak2.euskadi.eus/2021/04/13/news_68157/Anexo.pdf

baterako, Etxebizitari buruzko ekainaren 18ko 3/2015 Legearen laugarren xedapen iragankorrean aurreikusitakoarekin bat etorritik prestazio ekonomiko baten onuradun izan daitezkeen pertsonen⁴.

Hain zuzen ere, azaldutakoaren arabera, ELan bertan jasotako berezko betekizunetatik haratago, legegile autonomikoak legean adierazitako nahia da prestazio osagarriari aplikatu dakioken araubide juridikoa, aldi baterako eta erregelamenduzko arau bat onetsi arte, Diru-sarrerak Bermatzeko eta Gizarteratzeko abenduaren 23ko 18/2008 Legean (eta, ondorioz, urtarrilaren 12ko 2/2010 Dekretuan, etxebizitzarako prestazio osagarriari buruzkoan) jasotakoa izan dadila.

5. Azaldutakoa gorabehera, Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak Arartekoari jakinarazi dio, itxurazko arau-hutsune hori konpontzeko, Etxebizitzako Sailburuordetzaren azaroaren 4ko 1/2016 Jarraibidea, etxebizitzarako prestazio ekonomikoaren kudeaketari buruzkoa⁵, ezartzen ari dela.

Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailaren egitura organikoa eta funtzionala ezartzen duen urtarrilaren 19ko 11/2021 Dekretuaren 7. artikulua sailburuordeei ahalmena ematen die honako hau egiteko: *“Sailburuordetzaren jarduerak planifikatu, zuzendu, koordinatu, bultzatu eta gainbegiratzea, bai eta zuzendaritzenak eta sailburuordetzaren mende dauden gainerako administrazio-organoko eta -unitateenak ere, horretarako behar diren jarraibideak eta aginduak emanez.”*

Berez, hortaz, Etxebizitzako sailburuordearen jarraibide batek administrazio-antolamenduaren berezko eremuan izango lituzke ondorioak; eta, horrela, antolamendu horretan nagusi den hierarkia-printzipioa azaleratuko litzateke. Ondorioz, bere helburu nagusia mendeko organoen jardunerako irizpideak eta jarraibideak finkatzea izango litzateke.

Izan ere, lehenik eta behin, aipaturiko jarraibide horrek hasieran azaltzen duenez, honako helburu hau du: *“menpeko organoek bete beharko dituzten barneko antolamendu-jarraibideak ezartzea”*. Hori ere egiaztatuta geratzen da testuaren seigarren puntuak subjektu hartzaile esklusibo gisa honakoak ezartzen dituenen:

⁴ Ikusi: 9/2015 Legea, abenduaren 23koa, Euskal Autonomia Erkidegoko 2016. urteko Aurrekontu Orokorrak onartzen dituen (zazpigarren xedapen gehigarria); 2/2017 Legea, apirilaren 11koa, Euskal Autonomia Erkidegoko 2017. urteko Aurrekontu Orokorrak onartzen dituen (zortzigarren xedapen gehigarria); 5/2017 Legea, abenduaren 22koa, Euskal Autonomia Erkidegoko 2018. urteko Aurrekontu Orokorrak onartzen dituen (zortzigarren xedapen gehigarria); 13/2019 Legea, abenduaren 27koa, Euskal Autonomia Erkidegoko 2020. urteko Aurrekontu Orokorrak onartzen dituen (zazpigarren xedapen gehigarria); 1/2021 Legea, otsailaren 11koa, Euskal Autonomia Erkidegoko 2021. urteko Aurrekontu Orokorrak onartzen dituen (zazpigarren xedapen gehigarria).

⁵ **Eusko Jaurlaritzaren Enplegu eta Gizarte Politiketako Saila.** 1/2016 Jarraibidea, azaroaren 4koa, Etxebizitzako Sailburuordetzarena, etxebizitzarako prestazio ekonomikoaren kudeaketari buruzkoa. Hemen eskuragarri:

https://opendata.euskadi.eus/contenidos/tramita_circular/cios_pno_118291_16_04/es_def/adjuntos/2016%20instrucci%C3%B3n%20pev%20def%20eu.pdf

“Arabako, Bizkaiko eta Gipuzkoako Etxebizitzako Lurralde Ordezkaritzak eta Etxebizitzako Plangintzaren eta Prozesu Eragileen Zuzendaritza”.

Hala ere, jarraibidea alde aurretik adierazitako subjektuetara mugatu beharrean, Arartekoak egiaztatu du testuaren edukia xehetasunez arautzen dituela prestazio osagarria aitortzeko betekizunak, haren azkentzea eta behar ez bezala jasotako prestazioak itzultzeko prozedura.

Zehazki, erreklamazio honi dagokionez, jarraibidearen bigarren puntuak berariaz ezartzen du prestazio osagarriaren titularra behartuta dagoela errentamendugastuak justifikatzera banku-transferentzia edo helbideratze bidez, eta horien egiaztagiria, dagokien finantza-erakundearenak, sei hilean behin aurkeztuz.

Laburbilduz, azaldu den bezala, barne-tresna batez hornitzeko hasierako borondate horretaz haratago, jarraibideak, amaitzeko, garrantzi handiko alderdi juridiko materialak arautzen ditu, *ad extra* eraginkortasuna dutenak eta prestazioaren hartzaileri zuzenean eragiten dietenak.

6. Arartekoak ez du eztabaidatu nahi Etxebizitzako Sailburuordetzak bere burua antolatzeko duen ahalmenaren inguruan. Hain zuzen ere, Sektore Publikoaren Araubide Juridikoari buruzko 40/2015 Legearen 6.1. artikulua honako hau ezartzen du:

- *“Administrazio-organoek zerbitzu-jarraibide eta -aginduen bidez zuzen ditzakete hierarkian mendeant dituzten organoen ekintzak.*

Zerbitzu-jarraibide eta -aginduak dagokion aldez aurretik ofizialean argitaratuko dira, xedapen espezifikoaren batek hala ezartzen bada edo, hartzaileri edo gerta daitezkeen ondorioak direla eta, komenigarritzat jotzen bada. Hala ere, Gardentasunari, informazio publikoa eskuratzeko bideari eta gobernu onari buruzko abenduaren 9ko 19/2013 Legean aurreikusita dagoenaren arabera ere eman dakieke zabalkundea.”

Aitzitik, Arartekoak beharrezkotzat jotzen du aipaturiko jarraibidearen irismena argitzea, bai eta horrek etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa eskatzen duten hirugarrenen aurrean duen eraginkortasuna ere.

Azalpenaren argitasunagatik, nahitaez aipatu behar da 2020ko ekainaren 11ko Autoak⁶, Auzitegi Gorenarenak (aurrerantzean, AG), honako hau adierazi zuela jarraibideen eta zirkularren izaera juridikoari buruz:

- *“...con independencia del nomen iuris que puedan adoptar tales resoluciones, las meras instrucciones carecen de naturaleza reglamentaria, al tratarse de una manifestación de la potestad autoorganizativa de la Administración pública, consistente en la capacidad de dirigir la actividad*

⁶ Auzitegi Gorenaren. 2020ko ekainaren 11ko Autoa. [\[ECLI:ES:TS:2020:4421A\]](#).

interna, mediante órdenes o pautas de funcionamiento de los órganos superiores a los inferiores que dependan jerárquicamente entre sí. De este modo, al no innovar ni formar parte del ordenamiento jurídico, en el que se integra, la instrucción no trasciende a los ciudadanos, al quedar reservada al ámbito interno de la propia Administración pública (efectos ad intram), aun cuando tengan la vocación de regir en las relaciones de los respectivos órganos administrativos con los ciudadanos dentro del ámbito establecido por la norma legal o reglamentaria que regule una determinada actividad prestacional o de relación con ellos

lido beretik, AGaren 2006ko ekainaren 21eko epaiak⁷ honako hau ezarri zuen:

- *“El carácter informativo o no que haya de atribuirse a una determinada decisión de un órgano administrativo no depende solo de la clase de materia sobre la que verse. Lo verdaderamente decisivo es el alcance y significación que su autor otorgue a dicha decisión.*

Esto último comporta que, cuando la decisión tenga como únicos destinatarios a los subordinados del órgano administrativo, y exteriorice por ello pautas para la futura actuación de dichos subordinados hayan de realizar, habrá de admitirse que lo que está dictando no es un acto normativo con eficacia externa para los ciudadanos sino una de esas instrucciones u órdenes de servicio (...).”⁸

A *sensu contrario*, prestazio bat eskuratzeko eta azkentzeko betekizun espezifikoak jarraibide baten bidez zehazteak, bai eta behar ez bezala jasotako prestazioak eskatzeko prozedura bat aurreikusteak ere, ez du barne-bokazio eta bere burua antolatzeko bokazio hutsa; administrazio-antolamendutik kanpoko hirugarrenak lotzen ditu. Eta, gainera, *ex novo* arautzen ditu garrantzi bereziko gaiak (esan liteke gai horiek, tresna arau-emaile gisa, erregelamendu batek jaso behar dituela, eta ez jarraibide batek).

Laburbilduz, AGaren 2021eko apirilaren 29ko epai berriak⁹ dioen bezala, erabakigarria ez da *nomen iuris* delakoa. Dagoeneko finkatuta dagoen jurisprudentzia-doktrinaren arabera, aipaturiko jarraibidearen eduki zehatzaren arabera emango da konponbidea.

Argi dago, beraz, Etxebizitzako Sailburuordetzak adierazitakoa gorabehera, jarraibidearen azken helburua ordenamendu juridikoa berritzea dela, erregelamendugarapenik eza ordezkatzuz. Hala ere, ez da ahaztu behar, lehenago adierazi den bezala, borondate horrek talka egiten duela, zuzenean, EAEko aurrekontu orokorrak

⁷ Auzitegi Gorena. 2006ko ekainaren 21eko epaia. [[ECLI:ES:TS:2006:4198](#)].

⁸ Auzitegi Gorenak jarrera hori bera defendatu du honako erabaki judicial hauetan. Ikus, besteak beste, honako epai hauek: 2006ko abenduaren 12ko epaia [[ECLI:ES:TS:2006:8107](#)]. 2007ko otsailaren 7ko epaia [[ECLI:ES:TS:2007:1497](#)]. 2013ko ekainaren 18ko epaia [[ECLI:ES:TS:2013:3388](#)]. 2021eko urtarrilaren 26ko epaia [[ECLI:ES:TS:2021:215](#)].

⁹ Auzitegi Gorena. 2021eko apirilaren 29ko epaia [[ECLI:ES:TS:2021:1664](#)].

onesten dituzten legeetan aurreikusitako xedapenekin; horiek, aldi baterako, diru-sarreraren bermea arautzen duten xedapenei eta etxebizitzarako prestazio osagarriari lotzen zaizkie.

Izan ere, puntu honetan aipatu behar da urtarrilaren 12ko 2/2010 Dekretuaren 19. artikulua berak hitzez hitz dioena. Zehazki, honako hau aurreikusten du:

.1.-Emate-ebazpenari dagokionez, Etxebizitzako Gastuetarako Prestazio Osagarriaren titularrak sei hilean behin ohiko etxebizitzaren edo bizitokiaren alokairu-gastuen frogagiriak udalerriko oinarrizko gizarte-zerbitzuari aurkeztu beharra ezarriko da. Frogagiri horiek ordainagiri pribatuak, fakturak, edo banku-ordainketako frogagiriak izan daitezke. Sei hilean behingo aldizkakotasun hori egoki jotzen den bezainbeste laburtu ahalko da mugikortasun handia ikusten den kasuetan, eskatzailearen ohiko bizilekualdaketekin.

(...).

3.- Banketxe bidez egiten ez diren ordainketen kasuan, pertsona fisikoen frogagirik haien sinadura izan beharko dute eta, pertsona juridikoen kasuan, aplikatu behar zaien arautegiaren arabera eman behar duten faktura, alokairuaren zenbatekoa ordaindu dela adierazten duena, aurkeztu beharko da.¹⁰

Laburbilduz, jarraibidean araututako edukiaren gehiegikeria nabarmenaz gain, Arartekoaren ustez, haren edukiak talka egingo luke, argi eta garbi, urtarrilaren 12ko 2/2010 Dekretuaren 19. artikuluan bertan jasotako arau-aurreikuspenarekin.

Puntu zehatz honetan, Arartekoak gogorarazi behar du Eusko Legebiltzarrak 32/2016 Legez besteko Proposamena onartzeko erabakia hartu zuela, etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboa eta etxebizitzarako prestazio ekonomiko berria erregelamendu bidez garatzeari buruzkoa¹¹.

Horrela, Eusko Legebiltzarraren Osoko Bilkurak onartutako testuak Eusko Jaurkitzari eskatu zion ez sartzeko murrizketarik, ez betekizunen arloan, ez zenbatekoetan, ordura arte aitortutako eskubideetan.

7. Era berean, Arartekoaren ustez beharrezkoa da Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak jarraibide horretan behar ez bezala jasotako prestazioak eskatzeko eratu den esparru juridikoaren berrikuspena bultzatzea.

¹⁰ Arartekoarena da enfasia.

¹¹ **Eusko Legebiltzarra.** 32/2016 Legez besteko Proposamena, etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboa eta etxebizitzarako prestazio ekonomiko berria erregelamendu bidez garatzeari buruzkoa. Jatorrizko ekimena: 10\11\02\01\00909.

Puntu honetan, gogora ekarri behar da legegile autonomikoaren asmoa dela, aurrekontu orokorren legeak onartuta, aldi baterako ezartzea abenduaren 23ko 18/2008 Legean eta urtarrilaren 12ko 2/2020 Dekretuan bertan jasotako erregulazioa, harik eta etxebizitzarako prestazio ekonomikoaren erregelamendugarapena onartu arte.

Hala eta guztiz ere, Saila abenduaren 17ko 698/1991 Dekretua ezartzen ari da behar ez bezala jasotakoak eskatzeko prozedura horietarako. Dekretu horrek Euskal Autonomia Erkidegoko Aurrekontu Orokorren kontura ematen diren diru-laguntzen bermeei eta horiek itzultzeari buruzko erregimen orokorra arautzen du; eta horien kudeaketan parte hartzen duten erakunde laguntzaileen betekizunak, erregimena eta eginbeharrak ezartzen ditu.

Arartekoaren ustez, eskubide subjektiboa aitortzeko prestazio osagarriaren izaera juridikoa badirudi ez datorrela bat, Etxebizitzako Sailburuordetzaren jarraibideak lortu nahi duen bezala, Euskal Autonomia Erkidegoko Ogasun Nagusiaren Antolaraueti buruzko Legearen Testu Bategina onartzen duen azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuaren VI. tituluak diru-laguntzen edo laguntzen araubideari buruz egiten dituen arau-aurreikuspenekin.

Horren adibide gisa, azaroaren 11ko 1/1997 Legegintzako Dekretuaren 49. artikulua bera ikus daiteke; horren arabera, laguntzak arautu behar dituzten printzipioak publizitate, lehia eta objektibotasun printzipioak dira. Laburbilduz, laguntzak deialdi bat argitaratzea eskatzen du; eta, 51.4 artikuluaekin bat etorritik, lehiaketa bat eratu beharra du aurkeztutako eskaerak alderatzeko, horien artean lehentasun bat ezartzeko arau erregulatuarekin aldez aurretik finkatutako balorazio-irizpideen arabera, eta aipaturiko irizpide horiek aplikatuz balorazio handiena lortu dutenak bakarrik esleitzeko.

Gainera, ez dirudi proportzionala denik, abenduaren 17ko 698/1991 Dekretuaren 5.1 b) artikulua arabera, behar ez bezala jasotako aipaturiko zenbatekoak itzultzeko gehieneko epea bi hilabeteko borondatezko epe bakarrean ezartzea.

Ez da ahaztu behar, gaur egun, prestazio osagarria eskuratzeko, urteko diru-sarrera haztatu baxuak egiaztatu behar direla¹². Hori dela eta, pentsa daiteke behar ez bezala jasotako zenbatekoak bi hilabeteko epean itzultzea neurrigabeko ahalegin bat izan daitekeela zenbateko hori jaso zuten familientzat.

Azken batean, Arartekoak ikusi du Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak eskubide bat aitortu ondoren zenbatekoak eskatzeko proposatutako araubide juridikoa nekez egokitzen dela etxebizitza-premia nabariko egoera edo egiaztatutako kalteberatasun ekonomikoko egoera ez den beste helburu baterako pentsatutako eta onartutako araudi batera.

¹² Zehazki, ELaren laugarren xedapen iragankorrak urteko gehieneko diru-sarrera haztatu gisa finkatzen ditu honako hauek: 15.000 € hiru kide edo gehiagoko bizikidetzaren unitateentzat, 12.000 € bi kideko bizikidetzaren unitateentzat eta 9.000 € kide bakarreko bizikidetzaren unitateentzat.

Sailak erabilitako arau-aurreikuspenari kontrajarrita, eta berriz ere aurrekontuak onartzeko legeetan islatutako legegintza-borondate autonomikoa kontuan hartuta, abenduaren 23ko 18/2008 Legeak eta urtarrilaren 12ko 2/2010 Dekretuak zenbatekoak eskatzeko araubide zehatz bat aurreikusten dute, eskubide subjektibo bat aitortzea dakarren prestazio baten izaera juridikoarekin bat datorrena.

Ildo horretatik, urtarrilaren 12ko 2/2010 Dekretuaren 34. artikulutik 36. artikulura bitarteko artikuluetan behar ez bezala jasotako zenbatekoak eskatzeko prozedura jasotzen da; eta, besteak beste, ezartzen da hilerio itzuli beharreko zenbatekoak ezin izango direla izan bizikidetzaren unitateari dagozkion prestazioen guztizko zenbatekoaren % 30 baino gehiago.

8. Ondorioz, ebazpen honetan azaldu den bezala, etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboa aitortzeko erregelamendu-garapenik ez dagoenez, eta, ondorioz, prestazio osagarriaren erregulazio zehatzik ez dagoenez, Arartekoaren ustez, Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailaren erabakiak ez du administrazio publiko bati eska dakiokkeen ziurtasun eta segurtasun juridikorik.

Alderdi zehatz horri dagokionez, Arartekoak gogora ekarri nahi du Konstituzioaren 9.3 artikulua administrazio demokratiko baten funtsezko elementuak ezartzen dituela, edozein arbitrariotasun saihestuko duen ordena juridikoa izatea ahalbidetzen dutenak.

Hala, Konstituzio Auzitegiaren martxoaren 15eko 46/1990 Epaiak dioenez, aipaturiko 9.3 artikulua horren eskakizunak nahitaez dakar araugintza-lanak ez duela egoera nahasirik sortu behar, eta ziurtasuna eta aurreikusgarritasuna sustatu behar dituela ezar daitekeen arau-xedapenaren eta haren ondorioen inguruan¹³.

Izan ere, Giza Eskubideen Europako Auzitegia azpimarratzen ari da gobernantza onaren printzipioak garrantzi berezia duela, eta, horregatik, uste du agintari publikoek ahalik eta arreta handienaz jokatu behar dutela partikularrentzat berebiziko garrantzia duten gaiak direnean, hala nola gizarte-prestazioak eta jabetzako beste eskubide batzuk¹⁴. Ondorioz, gogorarazi du jabetza-eskubidearekiko interferentziak lege batek aurreikusi behar dituela, eta horrek nolabaiteko aurreikusgarritasuna eskatzen duela. Izan ere, aukera eman behar zaie herritarrei beren jokabidea arautzeko eta, zentzuzko maila batean, beren jarduera jakin batek izan ditzakeen ondorioak aurreikusteko¹⁵.

¹³ **Konstituzio Auzitegia.** Martxoaren 15eko 46/1990 Epaiak. Laugarren oinarri juridikoa. [ECLI:ES:TC:1990:46](#).

¹⁴ **Giza Eskubideen Europako Auzitegia.** 2009ko irailaren 15eko epaiak. [Moskal Poloniaren aurka](#). 72. par.

¹⁵ **Giza Eskubideen Europako Auzitegia.** 2012ko ekainaren 7ko epaiak. [Centro Europa 7 S.R.L. eta Di Stefano Italiaren aurka](#). 141. par.

9. Hori dela eta, Arartekoak ez du kasu honetan arauzko oinarri nahikorik ikusten, ez etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa azkentzeko, ez behar ez bezala jasotako zenbatekoak itzultzeko eskatzeko.

Are gehiago, gogoratu behar da kexagilearen eskubide subjektiboaren osagarri den prestazio ekonomikoa azkentzeko arrazoia izan zela ez zirela aurkeztu 2020ko martxoko, apirilko eta maiatzeko banku-transferentzien egiaztagiria. Hala ere, kexaren sustatzaileak eta haren bikotekideak hori egiteko ezintasunaren arrazoiak azaldu zituzten; eta ordainagiri pribatuak aurkeztu zituzten, errentatzaileak jaso zituela egiaztatzen zutenak.

Nolanahi ere, Arartekoak egokitzat jotzen du Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailari gogoraraztea banku-transferentzia bidez egin ezin izan ziren ordainketak bat datozela 2020ko martxoarekin, apirilarekin eta maiatzarekin (hain zuzen ere, martxoaren 14ko 463/2020 Errege Dekretuak agindutako lehen alarma-egoera deklaratu zenean. Errege Dekretu horren bidez, COVID-19ak eragindako osasun-krisiaren egoera kudeatzeko alarma-egoera deklaratu zen).

Hain zuzen ere, Arartekoak aztertu zituen aldi horretako administrazio-ekintzaren inguruabar bereziak, Arartekoaren 2020ko azaroaren 5eko 4/2020 Gomendio Orokorrean¹⁶.

Testuinguru horretan, Arartekoak gogora ekarri zituen euskal herritarrek izan zituzten zailtasun-egoerak (horien inguruan kexatu egin ziren erakundean); egoera horiek gogoeta bat eta zenbait jarduera-proposamen ekarri zituzten, orduan gertatu ziren bezalako defentsa-gabeziako egoerak berriro gerta ez daitezen.

Hori guztia dela eta, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak –erakunde hau sortu eta arautzekoak– 11.b) artikuluan ezarritakoaren arabera, Arartekoak honako gomendio hau egiten du:

¹⁶ **Arartekoa.** 4/2020 Gomendio Orokorra, azaroaren 5ekoa. Herritarrei zuzendutako arreta indartzeko beharra, administrazio publikoekiko harremanetan dituzten eskubideak baliatzean kalteak saihesteko eta bazterkeria digitalaren kontra borrokatzeko neurriak hartzeko larrialdi egoeretan, COVID-19aren pandemiaren ondoriozko egoeretan, besteak beste. Hemen eskuragarri: www.ararteko.eus

GOMENDIOA

Azaldutakoaren arabera, Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak berrius dezala 2020ko irailaren 25eko erabakia (horren bidez, Etxebizitzako Bizkaiko lurralde-ordezkariek etxebizitzarako prestazio ekonomikoa azkentzea ebatzi zuen hori justifikatzen duen oinarri juridikorik ez izateagatik).

Ondorioz, ondoriorik gabe utz dezala 2020ko urriaren 20ko ebazpena (horren bidez, Etxebizitzako Bizkaiko lurralde-ordezkariek 250 € itzultzeko betebeharra deklaratzeko ebatzi zuen).

Azkenik, kexagileak gainerako betekizunak beteko balitu, berriro aitortzea prestazio osagarria, 2020ko irailaren 25etik aurrerako ondorioekin, eta ordaindu gabeko hilabeteak ere ordainduta.

Nolanahi ere, Arartekoak berretsi egiten du Eusko Jaurlaritzak lehenbailehen onartu behar duela etxebizitza duin eta egoki bat legez okupatzeko eskubide subjektiboa eta etxebizitzarako prestazio ekonomikoa delakoa erregelamendu bidez garatzea.

Bitartean, Arartekoak beharrezkotzat jotzen du Eusko Jaurlaritzako Lurralde Plangintza, Etxebizitza eta Garraio Sailak argitzea eta argitara ematea, dagokion erregelamendua onartu arte, eskubide subjektiboa aitortzeari eta etxebizitzarako prestazio ekonomikoa emateari eta azkentzeari ezar dakioken araubide juridiko iragankorra eta behar ez bezala jasotako prestazioak itzultzea arautzen duen prozedura.

